

Motion till riksdagen 2024/25:1657

av **Karin Sundin (S)**

Kriminalisering av det ekonomiska våldet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att kriminalisera ekonomiskt våld under egen rubricering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att införa en ekonomisk samtyckeslagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tidsgräns för bodelning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att möjliggöra ökat ekonomiskt stöd för juridisk hjälp och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort betänketid vid skilsmässa där våld förekommit och istället införa en ångerrätt för att ersätta betänketiden och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav på låneinstitut avseende personliga och enskilda möten vid lån och krediter och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav på låneinstitut avseende notiser vid användning av bank-id och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att betala ut underhållsbidrag direkt från Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige har vi antagit det jämställdhetspolitiska målet att ”kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv”. Kopplat till detta finns delmål som

bland annat berör frågor om ekonomisk självständighet och att mäns våld mot kvinnor skall upphöra. Dock finns det varken i de jämställdhetspolitiska målen eller i svensk lagstiftning en specificering av sådant våld som handlar om att skaffa sig makt och kontroll över en annan människa genom ekonomiska eller arbetsbegränsande medel. Tankesmedjan Tiden summerar i sin rapport Svensk. Kvinna. Ägd. (rapport nr 3/24) att så kallat ekonomiskt våld ofta utövas mot kvinnor och att det kan utövas på många sätt, bland annat:

- Möjligheter att studera eller arbeta begränsas.
- Ingen insyn i familjens ekonomi.
- Begränsad eller ingen tillgång till pengar.
- Lån tas, abonnemang tecknas och fordon skrivs i den utsattas namn.
- Varor och tjänster köps i den utsattas namn.
- Vid en separation får den utsatta stå för alla kostnader för barnen.
- Vid en separation förhalas bodelningsprocessen.
- Den gemensamma bostaden, värdefulla föremål eller föremål med affektionsvärde som tillhör offret förstörs.

Som enskilda handlingar kan detta te sig som mindre allvarligt eller vardagligt, men sett över tid framträder ett mönster av våld, som ofta används i kombination med fysiskt och psykiskt våld. Det ekonomiska våldet begränsar offrets möjligheter att forma sitt eget liv och att lämna en våldsam relation.

I dagsläget finns inget lagrum som specifikt kriminaliserar ekonomiskt våld, även om det finns bestämmelser i brottsbalken som i vissa fall är tillämpliga, exempelvis bedrägeri och olaga tvång. Men ekonomiskt våld räknas inte till de många typer av brott som omfattas av brottsrubriceringen grov kvinnofridskränkning. En väldigt stor del av det ekonomiska våld som många upplever dagligen står därför i dagsläget utanför den straffrättsliga regleringen. Många drabbade är utlämnade till civilrättsliga processer som kräver vad offren för ekonomiskt våld ofta inte har – en god ekonomi. Det kostar att anlita jurister och vid en rättegång riskerar den drabbade även att få betala förövarens rättegångskostnader. Ekonomiskt våld behöver därför en egen brottsrubricering i brottsbalken och det behövs en lagreglering av ekonomiskt samtycke.

Mot bakgrund av ovanstående bör regeringen utreda förutsättningarna för att:

- Kriminalisera ekonomiskt våld under egen rubricering.
- Införa en ekonomisk samtyckeslagstiftning.
- Införa tidsgräns för bodelning.
- Möjliggöra ökat ekonomiskt stöd för juridisk hjälp.
- Ta bort betänketid vid skilsmässa där våld förekommit och istället införa en ångerrätt för att ersätta betänketiden.
- Skärpta krav på låneinstitut avseende personliga och enskilda möten vid lån och krediter.
- Skärpta krav på låneinstitut avseende notiser vid användning av bank-id.
- Betala ut underhållsbidrag direkt från Försäkringskassan.